

Pridplata na ciltu god 3 for, na pol god 1 for, na četvert, 75 nov.
Za Serbiu 30, 16, 7/8 Grosa. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakoversna predmeta mo'imo na uredništvo uputiti.
Najbolje nam nepisanimu

God. II. U Kalači

U Četvrtak 2. Studena 1871.

Broj 44.

Narodnosti u devetnaestom stoliću.

II.

Naravno s večera i rana jutra, kada sunce u svom obšigu nesja, nevidi se sva lipota neba i zemlje. Istina, da je i ono nebo lipo, koje je sjajnim zvezdam zadržto, al je mnogo lipše ono, koje se po sjajnim suncu pokazuje ako mu lice nije po nenavidni oblaci pomrklo, buduće se posestrava sa zemljom i jedno drugom krasoću popunjava. Ne tajim da je država i onda lipa bila kad su pojedine obitelji u njoj slobodu uživale, al ne dvojim da će svaka duša, koja nije pokarana, pripoznati, da je mnogo lipša ova država, u kojoj svaka čovčia obitelj jednako pravo uživa i teret društveni jednako nosi.

Ko bi tajio da je Austria i onda poštovana bila, kad su samo Nijmci kod dvora cesarskog, u zakonodavnoj kući, ravnateljstvu, sudištu velikih i sridnjih škulah gospodovali, a sve druge narodnosti se mogle za srične smatrati, ako su mogle malo mistance u svojoj crkvi i pučkoj škuli zadržati. Jezik česki ili slovenski nije bio dostojan da unidje u carski dvor, u kuću zakonodavnu, u ravnateljstvo, u sudište, u velika učiteljišta. Zar je Bog Austriju samo za Nijmce stvorio? Zar je znanost samo za Nijmački jezik za 6000 godina po čovčanstvu kupljena? Ima li čovika koji bi to smio tvrditi?

Kako je Bog jednako svojeg sina krv prigorio da grihe s čovika opere, tako je jednako pravo podilio svakom čoviku da u državnoj družini može tražiti svoje

ublaženje, i to u crkvi, škuli i svakovrstnoj upravi. Košto je svitlost sunca, i uživ zraka bez svake razlike jednako svakom čoviku dozvoljeno, tako u sadanjem viku uvidja već svaki ljudski sivor ako mu pamet nije pomršena: da je sloboda osobe i imovine ono pravo, koje tako pripada svakom čovičjem stvoru, košto mu pripada uživ svitlosti sunca i zraka. Ovo Bog nitkom neukida. Ono ko bi smio ukidat svojem bližnjemu, taj neka zna, da se protivi Bogu stvoritelju, Isusu odkupitelju i Duhu posvetitelju. Osoba ona je slobodna koja uživa pravo svojim jezikom govoriti, u carskom dvoru, u zakonodavnom tilu, u sudištu i upravi. Ako to pravo nemože uživat osoba bila ona samo jedna ličnost, ili cio narod to nije slobodna već zasuznjena.

Imovina ona je slobodna, do koje svaka živa duša može polag svoje sposobnosti dostići, a prva imovina je na svitu nauka božja i svitovna, zato je prva sloboda po svaku dušu da može u crkvi i škuli do nauke t. j. znanosti svete i svitovne doprti. A buduće za sad već sav svit uvidja, da je znanost otvorena po svaku dušu samo ona koja se u njenom jeziku predstavja, dakle ona imovina duševna, t. j. ona znanost sveta ili svitovna nije slobodna već zasuznjena koja se u tudjem jeziku pojedinoj osobi ili cilom narodu pridaje.

Koji dakle pristranošću nisu zaslipljeni ti moraju pripoznati, da su Nijmci trojedinom Bogu i ustavnoj slobodi u najtištijem i istinitijem smislu protivni, kada zaprike kuju, da Česi i drugi Slaveni svoje narodnosti pravo, koje se njih u društvu državnom tiče, nedostignu.

Mi smo uvireni da će svanuti dan u kom će Ninci tu svoju nepravdu uviditi, pak će se od nje stiditi, ko muž od onih dilah, što je nepravedna u svoje mlad-jano nezrilo doba počinio. Teškoća koja se u ovom pridmetu sbog državna reda u slučaju oživotvorenja toga prirodnog prava prid oči stavlja, nemože se smatrati za uzrok, da se popunjenje pravde odgodjava već se nepristrane vodje svituju: da se prvo u ljubavi prama dinastie i monarhie ujedine, i onda o osnovi narodna prava sporazumiti nastoje. Ono što je pravo naćieće svoj način da se može uživati, samo neka pristranost i pridsuda nepostavljaju na put.

GOSPODINU DIOGENESU

u „Bácskai Hiradó“ *)

Diogenes i „Bácskai Hiradó“ — taj znatan mudrac i „te“ novine! — Odakle to dvoje zajedno?! Al da „les extremes se touchent!“ Krajnosti se dodiruju — ovdje mudrost, a onde . . . ! I ipak žalimo Diogenesa!

Siroma Diogenes! Išao je sa lampom da nadje čovika, pa ga naći nije mogao, da šta bi tek našao, da lampom svojom posytili malo po „Bácskai Hiradó“-u! Siroma Diogenes! Šta još šnjime biti neće! Kad umre, kad ga saraniše, nije mislio, da će tako žalosno u „Bácskai Hiradó“-u — uskrsnuti! Nije htio za života svoga ostaviti bure svoje, kad mu Alexander veliki ponudi najlipšu palatu, a sada mora u publicistično zvanije, koje je još otrećanije i od najgoreg bureta! Siroma Diogenes! Pa još u „Bácskai Hiradó!“ Pa još u tako društvo! . . . On istina nije bio aristokrata, al je barem na to gledao, da se nalazi u društvu pametnom i ozbiljnom, a kad ga ne nadje on ode u bure svoje; al ovdje dodje ti u društvo piljarsko: ništa nego grdnje i psovke, opadanja i izmišljotine, pridrasude i neznanje!

Siroma Diogenes! Al naravno šta će kad je mrtav! A „mrtva usta negovore,“ a „mrtve ruke ne biju“ inače bi zlo prošla ta moderna karikatura njegova, jer on baš s takim ljudima mlogo parade pravio nije — te tako mišlja gospodin Diogenes taj, kad je s ovim mrtvim tako dobro prošao, da će najbolje biti i Bunjevačke i Šokačke Novine najprije saraniti, pa ih posli na sva usta grditi i opadati, jer „mrtva usta ne govore“ a „mrtve ruke ne — pišu“ te tako nikad bolje — nikad lakšeg posla! . . . Siroma gospodin Diogenes! Al se je u računu privario! Mi smo još živi gospodine, dobro se osiećamo, a i zdravi smo — te tako ćete već dopustiti, da koju i s vami progovorimo po „vašem načinu“; jer valda nećete zahtivati, da se svama ozbiljno razgovaramo — vi koji ste se načinili pismama vašim „Komikom žurnalističkim“ — vi koji skačete, i primećete se, ne bi li samo malo applausa i smija u publici prouzrokovali: kao da je javan list „Circus“ — zbijati ne dostojnu šalu zadaća ozbiljnog javnog lista!

Ne — ne s vami ozbiljno razgovarati nećemo — to vi niti zaslužujete — niti razumite! . . .

„Imamo mrca! „Bunjevačke i Šokačke Novine“

*) Kraj svega toga, što držimo da taki napadaji, s kakvima „Bácskai Hiradó“ na nas nasrće, odgovora dostojni nisu, to ipak na zahtivanje našeg redovnog suradnika u Subatici ovaj odgovor štampamo.
Uredništvo.

posli kratkog života i duge bolesti „priminiše.“ Daj im Bože vičiti mir!“ velite vi u 21. br. Bácskai Hiradova.

Hvala vam gospodine, na vašoj dobroti i ljubavi — do umiranja nam još nije, te je tako izlišna i želja vaša. Al jedna ruka drugu pere, te tako dopustiti i nama živima poželiti, da i vaš „mili“ i „dobri“ list toga života bude kao i naš, što vrlo sumnjamo — da ne dodje i vrlo brzo taj čas, kad ćemo mi pisati i javiti publici našoj žalostnu (sic) vist, da vi odoste odkle ste i došli u „pako“: žaljeni od — nikoga, praćeni od — ni koga, blagosiljani od — nikoga! . . . A i donde primite barem jedan prijateljski savit, ako ne vas, a ono barem inteligentne publike radi — s kojom se hvalite: ne mojte tako odmah na prvi neosnovani novinski glas osnivati vaša i onako vrlo neosnovana pisma, jer kraj najvećeg truda, znoja i naprezanja, kojeg vas ista staju, postajete smišni — blamirate se bezsmrtno — sažalenja dostojno! A to valda nije vaša namira? Al pardon! Vi znate — vidite ipak da sam ućtiv, pridpostavljam da znate, što je vrlo riskirano, da je pravi Diogenes — viste samo njegova karikatura — blamirao mloge i mloge izsmijavajući slabosti i pridrasude njihove; te tako, da biste samo u ničemu njemu ravni bili i vi hoćete, da „blamirate“ — a kad nemožete druge, e onda vi blamirate — sami sebe! Bravo Diogenes! to je barem originalno! . . .

Iskreno da kažem bio sam namiran da vam odgovorim na više redaka vašeg „znatnog pisma“; al virujte da nije vridno i tako pristajem ne vas nego mene i publike naše radi, koju sam rad sa ozbiljnim i zanimljivijim stvarima nego što ste vi, gospodin Diogenes, zabavljati. Ja znam da će ovo vašu sujetu možda uvriditi, jer vi mislite da ste vi bog zna kakva važna osoba, al šta ćete ja sam prost i iskren Bunjevac, te se pritvarati neznam.

A i šta bi vam mogao odgovoriti? Vi tajite u „famoznom pismu“ vašem da ima u Subatici 41,000 Bunjevaca, što vam svako dite kazati, a što i sami viditi možete ako se „glavom naprid“ u bure kakvo uvukli niste. — Vi kažete, da list naš buni narod Bunjevački; list naš koji samo za tim teži: da širi prosvitu i znanje u narodu te da se prosvićen održi u redu drugih bratskih narodah.

A ovamo Kossuth u svojem „Hirlap“-u od 2 Julija 1848. god. piše: „Samoodržanje“ — zaista je najsvetija dužnost, kad se ne jedne osobe, nego jednoga naroda tiče.“ To Kossuth kaže a ne mi, gospodin Diogenes, ne Kossuth današnji nego Kossuth od 1848. god. kad ste ga obožavali! Il je i on bio buntovnik, kad je svoj narod održati htio, kad ga je svim silama svojim branio?! Ili samo narod magjarski po vašem divnom svaćanju ima privilegiju svoju narodnost ljubiti i braniti a drugi ne?! . . .

Vi kažete dalje u „ljubeznoj vašoj epistoli,“ da je to bunjenje, kad mi zahtivamo, da se u školama bunjevački jezik uvede — u školama (čujte čuda!) gdi su sami Bunjevci — te nas posli mudro (sic) pitate, gdi su knjige iz kojih bi učili, kad bi se to baš i htilo? — Al je to mudro? Samo šteta što ne promisliste prije no što zapitaste: da južni Slaveni ne samo niže škole, nego i gimnasije i akademije svoje imaju, gdi se sve nauke na njihovim jeziku pridaju; i što ne znaste, da je to istovitan jezik sa bunjevačkim i da mi te iste knjige kao naše upotribiti možemo . . . Eto tako se vi blamirate!

Upuštate se u stvari, koje ne razumite. Vi se napolitku čudite, kako ono gornje zahtivati možemo; kad

u Subatici samo jedan čovik literarno jezik bunjevački razumi; a ne osiđate — o beata simplicitas! — da u tome baš leži najsvitlije opravdanje želje naše!!.

Takova su eto vaša napadanja. Zasluzuju li ista da se ozbiljno čovik šnjima još dalje zabavlja?..

Vidite gospodin Diogenesu, Sokrat — dakle jedan od vaših zemljakah! — kaže: „da nije sramota što god ne znati, nego da je sramota nehtiti učiti.“ Ta zaime božije, gospodine, poslušajte „zemljaka vašeg“, manite se pitanja o stvarima, koje još niste u stanju da prisudite. Učite najpre — pa se onda upuštajte u prepirke, a donde zbogom! Učite-Učite i opet učite gosp. Diogenesu!

* * *
Kažu da je Spinoza običaj imao muvu u paučiju mrižu baciti, te da je posli taj ozbiljan filozof dugo i dugo sa zadovoljstvom nuz istu mrižu stajati znao i da je borba sirote muve — naprezanje njeno da se zamkah samrtnih oprosti, za njega tako smišno prizorje bilo, da se čestiti Baruch taj tome tako smijati znao, da su mu „suze nuz nevin nosić njegov“ tekle! I vi, gospodin Diogenesu, naravno kao filozof, imate take filofske pasije — i vi htidoste nas i naše namire u paučinu nikog veleizdajstva — u zamke neke pobune da upletete, te da posli, videći nas kako u tim mrižama stenjemo, uživete u borbi toj — te da i vama teku „suze nuz nevin nosić“ vaš!.. Al joh! — Vi zaboraviste, ako možda vi i jeste pauk, koji zamke plesti zna, da mi nismo — muva sirota, koja se paučine vaše boji, nego otvoreni radenici slobode i interesah plemena svoga, koji taku poučinu priziru i koji istu kidaju kad je hoće.

* * *
Vi završuje te naposlitku „smišna vaša razna tajna“ sa izjavom da to sve nepiše gimnasialni „tanár“; — i vidite, gosp. Diogenesu, kraj svega toga što nismo ljubopitljivi poznanstvo vaše učiniti, to vam ipak virujemo, buduć bi nam žao bilo osvidočiti se da je tako što — „žutokljuno“ kao što je pismo vaše (kraj svega toga što od naših učiteljah baš nemamo bog zna kakvo mnenje) jedan „tanár“ napisati mogao!

* * *
Byron reče: „O Ingleska! Kraj svih tvojih pogrišaka ipak te ljubim!“ — A mi velimo: „O magjarski narode! Kraj svih tvojih dešperatnih braniocah, koji ti se silom nameću, da te sa drugima narodima u zemlji ovoj posvadaju — u kojih rod i vi, gosp. Diogenesu, spadate — mi te ipak ljubimo iskreno i otvoreno kao ravnopravnog brata svoga!“

* * *
Sad zbogom — možda za uvik, jer neznam hoću li ikad još voljan biti s vami se razgovarati. Ali, prije nego što završim, opominjem vas: „Surtout pas d' illusion monsieur „Diogenes“ — još ćemo mi vama pisati „Nekrolog“ i odpivati „de profundis!““

U Subatici.

Stari Bunjevac.

KUĆNI POSLOVI.

K a l a č a. Ovih dneva držana je ovde svećenska skupština. Pozvani su bili — iz Biskupie svi crkveni dostojanstvenici, predstavnici opati počastni kanonici i podjašpristi, s jednim srižkim izabranim župnikom ili kapelanom. Nj. Excellentia sa svojim konsistoriumom dostojala je 25. Listopada sidnicu otvoriti, i tu 26-og po podne u dva sata zatvoriti. U glavnom i plemenitom go-

voru predstavio je Nadbiskup — sve one događaje, koji se na pozorištu vilajetskom izveli, i upro je prstom na one pogibeli, koje se mogu iz ovih po viru i crkvi izleći, radi čega valja da svećenici znanostju i nepotrvenom čudorednosću oružani na branik crkve i vire stanu.

Naravno nise moglo mimoići, da se najnovie borbe oko nauke — papalske nepogrišljivosti zavedene uzpomena neućini — o kojoj to je rečeno: što razboritost iziskuje, da je zasad svaki odpor — nezakonitim postao, buduć je već i ona strana crkve uz tu nauku po usti svojih Biskupah pristala, koja se iznova protivnom nazvala.

Sazaljenjem je vićala skupština i o toj nesrićnoj slidbi koja je sebi ime Nazarina nadila — i dospila je do osvidočnja: da valja odvostručiti pouku krštjansku: neka se od tog duševnog otrova virni učuvaju, a za one koji su zaslipili — Bog moli, a gdi se pokazala bude shodna prigoda, oade se obratjenje pokuša, ipak svaka sila mah bi se ta i ponudila da se odbia.

Uzela je skupština u pozorni prigled katoličke škole pak iz zvaničnih izvištaja uvidila: da je po gdićkoja općina već lipe žrtve na obrazovanje svoje dićice počinila, ipak nemanjkaju i takve: koje su u starom drimežu zaostale. Naše je srce ponajviše ranjeno buduć smo uvidili: da su to s veće strane naše slavenske općine, koje još ni knjiga za škulare nisu nabavile, jel društvo stipansko nije novacah za izdavanje privedenih našlo. Nj. Excellentia pozvala je župnike da se stave u doticaj sa slavnim društvom zagrebačkim sv. Jerolima i knjizice naknadno nabave. Žali bože — što glas našeg bačkog dopisnika nije prije godine dana odziva našao, pak sad barem ona dica — koja polaze škulu, nebi nad praznim stolom plandovala. Još većma smo se sneveselili kad smo razumili: da škole subatičke nazadjuju, jerbo se sad i u bunjevačkima školama nauka pridaje po magjarskom jeziku, kog učitelji i učiteljke govore, al učenici nerazume. No tu nije dakle ni kamenica svitlosti užežena u srid mraka.

Bilo je razgovora i o pokroviteljstvu (patronatu) crkvenom, buduć se crkve i plebanie ruše; al gdi je onaj ko bi tu umovati znao, kad je ovo pitanje dvostruke naravi, koje se samo sporazumljenjem crkve i države rišiti može. Nije drugčie i ono: što utiče na poboljšicu stanja kapelanskog. Da nije ovako dobro — kako sad izgleda, o tom nitko nedvoji, al kad ga počmeš razpravljat u mah zapneš, no da se rana i donle zaveže dok se melem neiznadje, Nj. Excellentia je milostivo obećala: da će svakom kapelanu — kojeg dohodci do 300 frte ne dopiru na toliko izpraviti. I to je očitovano: da će se u slučaju izpraznenja kanonie izkupiti glasi pojedinih svećenikah u zapečetjenih pismah pak će te Nj. Excellentia po tima upravljati ako to druge okolnosti neprićile budu. Potvrđeno je postalo i ono tužno iskustvo — od svih stranah naše Biskupie: da smo glede čudorednosti daleko zaostali od naših starih i tomu zlu priko drugih mnogih uzrokah najobilnii izvor u priprićivanju krštjanske ženitbe našli. Bog bi dao: da se naše zakononoše osviste, i jedan put već uvide: da vojnićstvo neima ikakve sa ženitbom sprege već da se tom nepotribnom zaprikom podkopava temelj obiteljski i državni, a čoviće izvorno i prirodno pravo najgrdnie vridja. Al o svem toku vićanja ništa nije tako vidno postalo, ko da u ovom položaju crkve, koji se njozi pripravlja po novi zakoni, — što god se autonomia na dalje odgadja, to se većma mrse svi virski odnošaji. Tribalo bi dakle da i crkva i država sporazumno odpremaju sve one smetnje — koje se rišenju

toga pitanja nepristano na put stavlja, jerbo veoma zebemo : da će se najposli i to silom bez svakog obzira na prava i potrebe crkvene po nas bez nas riješiti.

Katjmar. Čitajući u broju 41. Bunjevačkih novina, nadjoh kako su neuredno u Čonoplji učitelja bunjevačkog izabirali. Pade mi na um da tako isto i u Katjmaru prošloga mjeseca dana 10-toga izbor bijaše. U jutro oko 10-et ura skupiše se senatori u seonsku kuću da od dva kompetentna učitelja nimačka biraju koji se tražili da misto izpražnjeno zauzmu, jedan iz Kumbaje, a drugi iz Aljmaša. Gospodin podjašprist kao predsjeditelj stola, i gosp. župnik kao upravitelj škole i gospodin mladi pomoćnik župe magjarske zauzeše misto svoje : bez da su pozvali školsku stolicu.

Indi pročitani biau njihove dokaznice iz preparandije i gdi je koji službovao. Za tim razlagavši g. podjašprist svojstva — koja valja da posiduju učitelji, napomene da nebi takog birali — koji učiteljske podobnosti dokaznice neima, kakve ni dosadanji bunjevački učitelj nije stekao. Ali oni odgovoriše dobar će on za nas biti. Na to reče g. podjašprist : dakle glasujte ; dakle rekoše : nek bude, Lisi-pas Lisi-pas i tako namisto, da bi muža izabrali — izaberu Lisi-pas suprugu njegovu.

Zalostjom slušajući ondašnja dva učitelja kako g. podjašprist kano predsjednik stola onoga starinu pred očinom kompromitira, da mu suze nuz obraz se krune, jedno od sramote, a drugo imajuć svoje poštene dokaznice gdigod je u službi bio.

Koji službuje na učiteljskom polju 36 godina, a starosti njegove 60 lita doživio, a sada u Katjmaru takvu nagradu od predsjednika očitno zadobi.

Koji je svoj izpit zrelosti u Budimu 1833-e godine očitno položio, a sada ga iz mržnje na novo na izpit tiraju.*) A to sve iz mržnje što Bunjevca netrpe. Dobar učitelj — revan u svomu zvanju : a ni danas neće da ga potvrde.

Pitam sada? da mi kogod odgovori : kako će siroma učitelj prid pukom ugledan biti? — kad od svojih starih ugleda nemah.

Ja bi rad bio znati iz kake zlobe se to čini, ili iz prkosa? jer u zakonu očitno stoji u §. 133-em gdi veli da se oni učitelji samo na izpit podvrći moraju, koji nikakve preparandije nemaju. A oni koji su u službi od mladosti, da se u miru ostave. Daklem njega sam zakon oslobadja.

Zali Bože da i danas ima takvih osoba kod svećenika, koji traže uvik, da učitelja gdi mogu prid narodom kompromitiraju, negledajući da danas mi devetnajsti već svjeta živimo, a drugi duh vremena u se usisavamo.

Indi nije se čuditi, da nekoji učitelji su odurni prama svećenstvu, i da se žele izpod jarma njihova osloboditi. Zašto ovamo mala plaća; ovamo sirotinja : a dalje stroga služba! i tako mora da čovjek u sebi gotovo zdvoji.

Ali zalud glas u pustinji! kad odziva nema. Zalud učitelja tužba; „kad uslišana nije“ Čudim se što se od Bunjevaca slabo učitelja nalazi? Ali nije se čuditi, kad vidi kako se s njima kao sa životinjom postupa. Ja sam

*) Uz takve zasluge dozvoljeno je kod crkveno — školske oblasti oprost zaškati. Ured.

već vidio koji nezna laskati, taj uvek natrag ostaje, jer gore novo izabranog nemackog učitelja odma potvrdiše, a onoga starinu Bunjevca ni danas neće.

Nasa poslovice veli :

Ko istinu gudi, tog lupe po rubi;

A ko traži pravicu, taj ne muze kravicu.

Katjmarac.

RAZNE VISTI.

— Čemu se niko nije nadao, evo to se sad na žalost obistinilo. Grof Hohenwart pridao je caru ostavku u ime ukupnoga svoga ministarstva prošlog četvrtka prije podne svečanim načinom. To je brez svake sumnje, da će Nj. Veličanstvo ostavku primiti, i tako je tužni izgled, da će se poslovi još većma zamrsiti u Austriji. Mora se svaki čuditi, kako se može dogoditi, da to što se u jednom carskom rukopisu pripoznaje, u drugom se na novo pobija. Možemo sebi pridpostaviti kako su na ovo Česi razjareni.

— Sidnice saborske u Pešti se 28. List. odpočele. Nadat se je da će biti žestoke debate, glede Hrvatski i Česki poslovah. G. Ignatia Helfy, već je interpelovao g. ministara predsjednika, kako se usudio bez ovlaštenja narodnog — u česke poslove uplećat, i mržnju prama Magjarske uzbudjivat.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik peštanski 28-og Listopada. Vuna za čoju 137—138 fr.; litnja 91—93 fr.; jedno strižena 93—94 fr., s kože strižena 72—74 fr. Nagodbe su ugovorene po 136—155 fr. — Svinji iz Magjarske i iz Srbije 28—29¹/₄ n., za iznos 29¹/₂—30 n. — Mast brez suda 33¹/₂ fr., sa sudom 35¹/₄ fr. — Slanina 33—34 fr. — Šljive iz Bosne u sudu 13—13¹/₄ fr., u džaku 12³/₄—12⁷/₈ fr.; iz Srbije u sudu 12 fr. — Pekmez 11¹/₂—12 fr. — Grah krupan bili 5¹/₂—5³/₄ fr. — Sočivo 5¹/₂—8 fr. — Grašak 7—8 fr.

CINA RANE. Pešta, 28-og Listopad. Čisto žito banatsko: 81 fnt. 6 fr. 30—40 nov., 87 fnt. 7 fr. 10—15 n. tisansko, peštansko, stol.-biogr. : 82 fnt. 6 fr. 45—55 n., 87 fnt. 7 fr. 15—20 n.; — bačvansko: 83 fnt. 6 fr. 30—40 nov. 84 fnt. 6 fr. 70—80 nov. — Raž 78—79 fnt. 4 fr. — 4 fr. 5 n. — Ječam 68—70 fnt. 2 fr. 75 n. — 3 fr. 5 n. — Zob 45—48 fnt. 2 fr. — 2 fr. 5 nov. — Kukuruz, požunac 80 fnt. 3 fr. 90 n. — 4 fr. 5 n. — Uzimajući fnt. polag djumr. maže.

Baja, 28-og Listop. Čisto žito: 83 fnt. 6 fr. 40 n. Napolica 78 fnt. 4 fr. 40 n. — Raž 76 fnt. 3 fr. 80 n. — Ječam 66 fnt. 2 fr. 60 n. — Zob 45 fnt. 1 fr. 90 n. — Kukuruz 90 fnt. 3 fr. 40 nov., sve po požunac.

Visina vode dunavske.

Pešta 28-og Listop. : 3' 5" nad 0.

Požun 28-og Listop. : 2' 9" nad 0.

Poruke uredništva

Našim poštovanim Dopisnicima izkreni pozdrav. Evo me opet na kormilu. Zato ako je komu što na žao ili krivo učinjeno molim da mi se javi. — Zumberak : M. tako mi se čini da na vašoj strani nije pravo. Više u pismu. — A zašto se sneveselio naš Milanko? zašto nam nepiva? Zar nezna da ga rado slušamo? — Subatica : B. A zašto nas više puta ne pohodite?